

Către: **Parlamentului Republicii Moldova**

Ministerul Economiei

Ministerul Finanțelor

Ministerul Justiției



Nr. 02 din 01 iulie 2022

Ref.: Document de poziție privind crearea Legii speciale pentru Antreprenoriat Social

Economia socială este un fenomen relativ nou, apărut în Europa cu doar câteva decenii în urmă. Originea sa este una de la nivelul comunităților și grupurilor sociale și nu a fost impusă de modele politice. Crizele economice succesive, fenomenul demografic al îmbătrânirii populației, diversificarea nevoilor și așteptărilor sociale, poluarea mediului înconjurător - toate au pus presiune pe sistemele clasice de protecție socială și au arătat nevoia de diversificare și creativitate. În acest context, economia socială începe să devină din ce în ce mai relevantă ca una din soluțiile inovatoare și creative care pot contribui la abordarea problemelor sociale și chiar de mediu.

Ca și concept, **antreprenoriatul social** reprezintă activitatea continuă de fabricare a producției, executare a lucrărilor sau prestare a serviciilor în scopul obținerii de venituri pentru a fi utilizate în scopuri sociale, inclusiv pentru prestarea serviciilor sociale.

Scopul antreprenoriatului social este soluționarea unor probleme sociale și creșterea gradului de ocupare a persoanelor aparținând grupurilor defavorizate. Acest scop are o preponderență mai mare decât obiectivul maximizării profitului.

Antreprenoriatul social contribuie la: creșterea incluziunii sociale, crearea de locuri de muncă, implicarea persoanelor aparținând grupurilor defavorizate în activități economice și facilitarea accesului acestora la resursele și serviciile sociale. Profitul întreprinderilor care practică antreprenoriatul social se reinvestește pentru a susține o cauză socială, a identifica noi nevoi sociale, a încuraja incluziunea în societate a persoanelor cu dizabilități, a realiza piețe pentru nevoile neacoperite, a asigura ocuparea forței de muncă, a soluționa probleme de mediu și a utiliza resurse alternative.

Una din problemele cu care se confruntă antreprenorii sociali care doresc să înființeze o întreprindere socială sau o întreprindere socială de inserție, este procesul birocratizat și dificil de la constituire și până la obținerea statutului de întreprindere socială.

O altă problemă pentru antreprenorii care doresc să obțină statutul de întreprindere socială se referă la taxele obligatorii achitate de aceștia. Deoarece statutul de întreprindere socială se obține ulterior înregistrării, prin decizia Comisiei Naționale pentru Antreprenoriatul Social, la momentul înregistrării se percep taxele proprii agenților economici. Astfel, conform tarifelor Agenției Servicii Publice (ASP), în vigoare la moment, suma totală pentru înregistrare poate ajunge la 2.000 MDL,

modificările la documentele de înregistrare ale SRL cu statut de întreprindere socială și întreprindere socială de inserție fiind supuse aceluiași regim juridic ca și SRL obișnuite, în condițiile Legii nr.220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali. Conform art.4 din legea menționată, pentru înregistrarea modificărilor în actele de constituire, ÎS achită aceleași taxe, ca și ceilalți antreprenori. Situația e puțin probabil să fie schimbată, atât timp cât nu există un cadru normativ specific pentru ÎS și ÎSI. În cazul în care unei întreprinderi sociale i se va retrage acest statut de către Comisia Națională pentru Antreprenoriatul Social, atunci la radiere aceasta va achita o taxă pentru a omite sintagma "întreprindere socială". Astfel, chiar dacă întreprinderea socială de inserție nu reprezintă o afacere clasică, acestea investind cel puțin 90% din profit în realizarea unor obiective sociale, culturale sau/și de mediu, la înregistrarea acestora statul percepe aceleași taxe proprii agenților economici și afacerilor clasice. Doar atribuirea statutului de întreprindere socială sau întreprindere socială de inserție de către Comisia Națională pentru AS este gratuită.

Conform alineatului 5 din art.36 al Legii nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, ÎS/ÎSI beneficiază de o serie de măsuri de sprijin și încurajare din partea instituțiilor statului. În practică, măsurile de sprijin nu funcționează din lipsa unor mecanisme clare de aplicare și implementare. Antreprenorii sociali declară că nu beneficiază de facilități din partea statului, iar prevederile legale sunt interpretabile și nu sunt obligatorii, astfel instituțiile de stat nu le aplică.

În prezent, subvențiile oferite de agențiile internaționale de dezvoltare și donatorii externi sunt principala sursă de finanțare (sau cofinanțare) pentru afacerile și întreprinderile sociale din Moldova. Ca urmare a stadiului lor de dezvoltare timpurie, afacerile și întreprinderile sociale fie nu sunt încă rentabile, fie profiturile generate sunt foarte limitate și nu permit o independență financiară completă. În acest context, există riscul ca inițiativele de antreprenoriat social să se finalizeze odată cu încheierea proiectului. Prevederea de către stat și încadrarea în cadrul normativ a mecanismelor și programelor de finanțare pentru susținerea întreprinderilor sociale va oferi un plus de încredere și sustenabilitate a acestora.

Reiterând cele expuse în documentul de poziție nr.04 din 19 ianuarie 2021, conchidem că deși cadrul normativ reglementează condițiile pe care trebuie să le respecte o entitate în scopul obținerii statutului de întreprindere socială, prevederile actuale nu conțin o definiție expresă a întreprinderilor sociale/întreprinderilor sociale de inserție. Astfel, deși întreprinderile sociale nu constituie entități juridice distincte de cele reglementate în Republica Moldova, **existența unei legi a antreprenoriatului social și a întreprinderilor sociale, va contribui la susținerea și dezvoltarea acestui domeniu**, deoarece va clarifica obiectivele și condițiile de desfășurare a antreprenoriatului social, într-un cadru bine determinat, de către întreprinderile sociale. Cadrul legislativ special ar identifica și dezvolta mecanisme de sprijin pentru entitățile de economie socială, ar crea un spațiu propice pentru a lua măsuri adaptate nevoilor specifice economiei sociale. În cazul adoptării unei legi speciale, ÎS și ÎSI ar putea beneficia de desemnarea procentuală, de rând cu organizațiile necomerciale.

Chiar dacă domeniul este în curs de dezvoltare în Moldova, economia socială și principiile după care aceasta se ghidează, este noul trend în lume de a face afaceri sustenabile, durabile și prietenoase cu omul. Deși Republica Moldova se află la început de drum în acest sector, există premisele necesare

Ex. Juraveli Dumitru, Secretarul Platformei

pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului Social

060498141, dumitru.juraveli@ecovisio.com

pentru a dezvolta o cultură a antreprenoriatului social, prin investirea în resursele umane care activează în domeniu, adoptarea unor facilități fiscale și nefiscale, menite să sprijine sectorul, crearea unor instrumente de finanțare, subvenționare, creditare, adaptate nevoilor; construirea unei piețe „prietenoase” și acordarea de contracte rezervate și un cadru legislativ eficient.

Marea majoritate a antreprenorilor sociali intervievați declară că procesul de obținere a statutului de ÎS/ÎSI este dificil și ambiguu în special pentru persoanele care sunt la început de cale și doresc să inițieze o afacere socială. Dat fiind faptul că economia socială, precum și antreprenoriatul social reprezintă concepte noi în Republica Moldova, care se supun unor principii distincte a antreprenoriatului clasic, ar fi oportună reglementarea acestora printr-o lege specială.

O lege specială ar oferi mai multă claritate pentru cei mai puțin inițiați, în care să fie reglementate într-un mod clar tipurile de activități, subiecții, administrarea afacerii, posibilitățile sau facilitățile ce pot fi oferite odată cu obținerea statutului de întreprindere socială sau de inserție, diferențierea clară de antreprenoriatul clasic sau afacerile sociale etc. Existența unei legi speciale ar accentua prioritatea domeniului și ar oferi direcții clare, în special în cazul în care legislația secundară nu este destul de explicită pentru acest domeniu.

Totodată, în cazul în care ar exista o lege specială, prin analogie cu prevederile art. 13 alin.(3) din Legea 86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale, ar fi posibilă exonerarea întreprinderilor sociale de la plata taxelor de stat pentru constituire și înregistrarea modificărilor în actele de constituire.

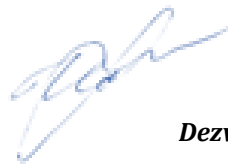
O lege specială ar oferi inclusiv o mai mare vizibilitate a acestui domeniu și ar putea asigura o planificare bugetară adecvată a facilităților administrative și fiscale.

Lipsa unei legi speciale în domeniul antreprenoriatului social diminuează din importanța subiectului și lipsa unor angajamente ferme de ordin politic a autorităților de a promova antreprenoriatul social în Republica Moldova.

În contextul celor expuse, propunem elaborarea unei legi speciale care să permită și să prevadă:

- instituirea unei definiții oficiale de economie socială, întreprindere socială, antreprenoriat verde și antreprenoriat sustenabil;
- instituirea unei forme juridice de organizare noi – întreprinderea socială sau a unui statut accesibil pentru mai multe entități juridice (va fi decis după consultări publice);
- simplificarea procesului de înregistrare a întreprinderilor sociale și întreprinderilor sociale de inserție și eliminarea taxelor proprii agenților economici;
- renunțarea benevolă la statutul de ÎS/ÎSI (în prezent doar CNpAS poate retrage acest statut);
- stabilirea clară în textul legii a măsurilor de sprijin și încurajare din partea instituțiilor statului pentru întreprinderile sociale (conectarea cu alte acte normative și extinderea măsurilor de susținere, stipulate în acestea, de exemplu art. 36 din Legea nr.60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, art.38 din Legea nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj);

- încurajarea la nivel legislativ și guvernamental a achizițiilor de bunuri, lucrări și servicii de la întreprinderi sociale prin contracte rezervate, perfecționarea mecanismului de comandă socială și extinderea acestuia la întreprinderile sociale;
- extinderea categoriilor defavorizate către care sunt orientate serviciile ÎS/ÎSI, pentru a acoperi mai multe grupuri de risc decât cele prevăzute de Legea 845/1992;
- ajustarea cadrului legal conex pentru a permite aplicarea măsurilor de sprijin și încurajare (Codul fiscal, Legea nr.131/2015 privind achizițiile publice, Lg nr.436/2006 cu privire la administrarea publică locală, etc.);
- abilitarea administrației publice locale, prin acordarea de competențe suplimentare în Legea nr. 436/2006 cu privire la administrarea publică locală și a Agențiilor de Dezvoltare Regională de a prelua responsabilitatea pentru promovarea și încurajarea a antreprenoriatului social la nivel local și regional, dar și cu obligațiuni de a susține activitatea ÎS și ÎSI;
- elaborarea cadrului normativ secundar și mecanismelor (instrucțiuni, regulamente) clare de aplicare a măsurilor de sprijin pentru întreprinderile sociale;
- descrierea mecanismului de măsurare și evaluarea impactului social și economic al ÎS și ÎSI.



Cu respect, Aina Idrisova,
**Președintele Platformei pentru
Dezvoltarea Antreprenoriatului Social**